

ПРОГРАМА ФАХОВОГО КОМПЛЕКСНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття ступеня «магістр»
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 034 - КУЛЬТУРОЛОГІЯ

ВСТУП

Абітурієнти, які вступають на навчання для здобуття ступеня «магістр» на основі ступеня бакалавра, здобутого за іншим напрямом підготовки, складають фахове комплексне випробування, яке оцінюється за 12-бальною шкалою.

фахове комплексне випробування проводиться з метою перевірки якості загально-професійної й спеціальної підготовки потенційних студентів-магістрів/спеціалістів і дозволяє виявити й оцінити готовність вступника до вирішення професійних завдань та до науково-практичної діяльності.

Вступники повинні мати такі загальні уміння та навички:

- здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку;
- комунікацію українською мовою та принаймні однією із поширених європейських мов;
- навички взаємодії із іншими людьми, уміння роботи в командах професіоналів різного профілю;

- уміння організації власної діяльності та ефективного управління часом.

Вступники повинні знати:

- категорійний і понятійний апарат сучасної культурології;
- основні закономірності і тенденції розвитку культурного життя суспільства;
- принципи і особливості культурної політики в Україні і в зарубіжних країнах.

Вступники повинні вміти:

- самостійно вести культурологічні дослідження, розробляти програми конкретних досліджень;
- здобувати і об'єктивно аналізувати інформацію, обробляти її з допомогою сучасних методів;
- володіти навичками теоретичного аналізу і узагальнення гуманітарної інформації;
- перекладати оригінальну спеціальну літературу, редагувати наукові тексти, володіти однією з іноземних мов у своїй професійній діяльності.

Програма і форма фахового комплексного випробування є єдиною для всіх осіб, які не мають фахової освіти зі спеціальності «Культурологія».

Програма фахового комплексного випробування складається з таких дисциплін: «Історія філософії», «Історія світової культури» та «Історія культури України».

ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ

Сутність, структура, історичні типи світогляду: міф, релігія, наука, філософія. Природа філософського знання. Об'єкт і предмет філософії. Функції філософського знання. Місце філософії в системі наук. Роль філософії в житті сучасного суспільства.

Розділи філософії: онтологія, гносеологія, антропологія, аксіологія, історія філософії. Онтологія як розділ філософії, який вивчає фундаментальні принципи і категорії буття. Гносеологія як розділ філософії, який вивчає загальні механізми і закономірності пізнання світу людиною. Антропологія як розділ філософії, який вивчає здатність людини пізнавати й осмислювати саму себе. Аксіологія як розділ філософії, який вивчає цінності в системі людського буття. Історія філософії як розділ філософії, що займається вивченням виникнення й розвитку філософської думки і визначенням місця філософії в історії людства.

Предмет історії філософії. Принципи, методи, функції історії філософії. Хронологічні межі періодів в історії філософської думки. Характеристика провідних ідей в історії філософії: космоцентризм стародавності, теоцентризм Середньовіччя, антропоцентризм Відродження,

наукоцентризм Нового часу, енциклопедизм Просвітництва, світоглядні системи Німецької класичної філософії, плюралізм філософських напрямків сер. XIX – XX ст.

Виникнення філософії у стародавній Індії. Веди та Упанішади як пам'ятки стародавньої індійської культури і філософії. Ключові терміни індуїзму: Атман, Брахман, сансара, карма, мокша.

Витоки буддійського світогляду. Базові положення буддизму: життя є стражданням, причина страждань – бажання, аби не страждати, треба припинити бажати і почати наслідувати восьмеричний шлях порятунку – досягнення стану спокою, інтуїції, очищення розуму.

Провідні ідеї конфуціанства як соціально-філософського вчення. Етико-політичні погляди Конфуція. Теорія про волю неба. Шлях «золотої середини». Лао-цзи і формування даоської філософської проблематики. Базові терміни даосизму: дао, де, цзин, інь і янь. Принципи життя людини: ву-вей та фен-шуй.

Легізм: погляди на закон і владу і їх співвідношення з добром і злом, теорія державного правління.

Космоцентризм грецької філософії. Сократ: увага до внутрішнього світу людини, майевтика, іронія. Платон: ідеалістична філософія. Аристотель: вчення про форму та матерію. Філософія Давнього Риму: епікуреїзм, скептицизм, стоїцизм, неоплатонізм.

Хронологічні межі філософії Середніх віків: I-II ст. до н.е. – XIV-XV ст. Біблія як основний текст для інтерпретації і джерело істини. Центральна проблема – співвідношення віри і розуму в житті людини і визначення статусу філософії по відношенню до теології. Середньовічний антропоцентризм: людина створена за образом Божим і поставлена над іншими живими створіннями, але їй властиві гріховність й смертність. Чільні теми і представники патристики. Чільні теми і представники схоластики.

Періодизація епохи: гуманістичний період XIV – XV ст., неоплатонічний період XV – XVI ст., натурфілософський період XVI – XVII ст. Загальні риси ренесансної філософії: Давня Греція як еталон стилю філософствування та способу життя; культ мистецтв; звертання до філософії Платона; втрата християнською вірою панівного становища серед філософських тем; пошук альтернативи креаціонізму; антропоцентризм як естетичне захоплення людиною; утопія як зростання уваги ренесансної філософії до соціальних проблем.

Хронологічні межі періоду: XVII – XVIII ст. Чільні риси філософії: зв'язок з практичним знанням, відділення від релігії, формування наукової картини світу як віри в розум та осягнення світу за допомогою наукового дослідження, домінування методологічної функції. Представники періоду: Ф. Бекон (Англія), Р. Декарт (Франція), Б. Спіноза (Голандія). Призначення філософії – сприяти здоров'ю та красі людини, збільшувати її владу над світом. Основні проблеми – буття та субстанція. Розробка нового юридичного світогляду: права особистості, громадянське суспільство, людська гідність.

Енциклопедисти – автори-упорядники багатотомного видання «Енциклопедія наук, мистецтв і ремесел» у Франції у 1751 – 1780 рр. Представники: Д. Дідро, Ж. Д'аламбер, Вольтер, П. Гольбах. Філософія енциклопедистів як боротьба із забобонами, впливом церкви на свідомість, розширення кругозору, популяризація наук, надання інформації про весь світ, формування раціонального мислення, тлумачення світу за допомогою наукових термінів.

Хронологічні межі періоду: кінець XVIII – початок XIX ст. Чільні теми: історія, розвиток, активність суб'єкта, який пізнає світ. Ідеалістичний характер німецької класичної філософії. «Коперніканський переворот», І. Канта. Діалектика Г. Гегеля як теорія розвитку, що базується на єдності й боротьбі протилежностей. Погляди Л. Фейєрбаха: людина як головний суб'єкт світового процесу, матеріалізм (первинність буття по відношенню до свідомості) та антирелігійність («Людина для людини є Богом»).

Ірраціональна, матеріалістична філософія як пошук альтернативних шляхів у філософському пізнанні світу. Відмова від раціоналізму і перехід до плюралістичного діалогу, нетрадиційного підходу.

Марксизм як зміна класичної філософської парадигми. Представники: К. Маркс, Ф. Енгельс, В. Ленін. Теорія відчуження праці та людини. Діалектико-матеріалістичне розуміння історії. Спроба філософського обґрунтування соціалізму (комунізму).

«Філософія життя» як ірраціональний напрям філософії. Представники: А. Шопенгауер (засновник «філософії життя»), Ф. Ніцше (нігілізм, надлюдина та воля до влади), Г. Зіммель, О. Шпенглер, А. Бергсон («творча еволюція», «потік свідомості»). Базові терміни: життя як первинна

реальність, природна енергія, інстинкт, інтуїція, воля, безсвідоме. Філософія як вид мистецтва. Людина як елемент світу, який підкорений волі та є «будівельним матеріалом» для життя.

Позитивізм як реакція на схоластично-умоглядну філософію. Філософія – не дисципліна, а поле синтезу даних, які здобули інші науки. Основні характеристики: методологічний монізм, єдиний точний стандарт виміру ступеня розвитку наук, підведення індивідуального досвіду під загальні закони природи.

О. Конт – засновник позитивізму. Позитивна філософія як сукупність загальних наукових положень усього масиву позитивного природничого і соціального матеріалу. Емпіріокритицизм – друга хвиля позитивізму: дослідження механізмів утворення знання. Представники: Р. Авенаріус, Е. Мах. Наука як опис фактів. Принцип економії мислення. Неопозитивізм – третій етап позитивізму. Представники: М. Шлік, Р. Карнап, О. Нейрат. Основні ідеї Віденського Гуртка утвердження знаково-символічних засобів у пізнанні, математизація знання, відділення науки від філософії, аналіз мовних форм. Неопозитивізм – оновлення позитивістської проблематики апаратом математичної логіки. Представники: К. Поппер, Т. Кун, І. Лакатос, П. Фейєрабенд.

Прагматизм як філософський напрям позитивістського спрямування. Чарльз Пірс: чотири основні методи закріплення вірувань: наполегливість, авторитет, апіорний метод і метод науки. Вільям Джемс: прагматизм як метод дозволу філософських суперечок шляхом порівняння «практичних наслідків». Інструменталізм Джона Д'юї: поняття – інструменти для орієнтації у світі досвіду, досвід – історія, звернена у майбутнє, мислення – засіб пристосування до середовища.

Едмунд Гусерль і філософія як сувора наука. Редукція як ідея звернення до самих речей, очищених від словесних накопичень, звернення до «самих речей». Феноменологічний залишок – сфера чистої свідомості, вільного від відношення до зовнішнього світу. Іntenційність свідомості як здатність бути спрямованою на об'єкти світу. Феномени як єдність ідеального предмета і змісту, що існують у чистій свідомості. Свідомість – сфера свободи, сфера «інакше-дії», «гераклітів вогонь». Проблема об'єктивного світу як проблема «Іншого Я», проблема інтерсуб'єктивності.

Герменевтика як мистецтво розуміння й тлумачення у вузькому значенні – текстів, у широкому – людини. Терміни: текст, смисл, інтерпретація, розуміння, герменевтичне коло. Представники: Ф. Шлейєрмахер, В. Дільтей, Г. Г. Гадамер, П. Рікер.

Структуралізм як інтелектуальна течія, яка базується на сукупності методів, що спрямовані на виявлення та опис структур крізь призму мови. Терміни: структура, мова, мовлення, текст, контекст. Розуміння речі не окремо, а в контексті структур, частиною яких вона є. Представники: Ф. де Соссюр, В. Пропп, К. Леві Строс, Р. Барт, М. Фуко, Ю Крістева, Ж. Лакан.

Екзистенціалізм – інтелектуальна течія 2 пол. ХХ ст., чільним предметом якої є людина, проблеми її існування у світі. Дві гілки екзистенціалізму: релігійний (С. Кьєркегор, К. Ясперс, Г. Марсель, Ф. Кафка), світський (атеїстичний) (Ж. П. Сартр, М. Гайдеггер, А. Камю, М. Мерло Понті). Основні проблеми екзистенціалізму. Чільне питання: як жити людині в світі протиріч і катастроф? Екзистенціали як категорії, що формують суб'єкта: турбота, страх, смерть (власна, іншої людини), любов, вибір, відповідальність.

Психоаналіз – напрям філософії, який пояснює роль несвідомого та інших психічних процесів і житті людини та суспільства. Представники: З. Фройд, К. Г. Юнг, Е. Фром. Основні категорії: безсвідоме, свідомість, над свідомість, колективне несвідоме, сублімація, фрустрація, лібідо, архетип, інтроверт, екстраверт. Еволюція суспільства як зростання тиску на психіку.

Філософія локальних цивілізацій як пошук альтернативних концепцій лінійному поясненню історичного процесу. Представники: М. Данилевський, О. Шпенглер, А. Тойнбі. Відмова від традиційної періодизації: Давній Світ – Середньовіччя – Новий час. Погляд на історію людства як на сукупність культур або цивілізацій, в межах кожної з яких можуть бути власні періоди. Руйнація європоцентричного погляду на історію та порівняння інших культур з європейським стандартом.

Постмодерн як специфічний прояв культури 2 пол. ХХ ст. Розглядається як: продовження модерну; протест проти модерну; криза культури перед виродженням або новою формою. Періодизація та представники: 40–50-і рр. ХХ ст. – постструктуралізм, постфрейдизм: Ж. Лакан, Ж. Дерріда; власне постмодернізм: Ж. Бодрійар, Р. Барт; з 90-х і до сьогодні – криза або неомодернізм: Р. Барт, У. Еко, Ю. Крістева. Скептичне відсторонення від установки на перетворення світу, відмова від спроб його систематизації, множинність, доступність, гетерогенність, руйнація ідолів, ідея хаосу, ідея рівноцінності містики, окультизму, чаклунства,

науки, руйнація ідеалу істини та розуму, буття як становлення, зміни, зникнення метанарративу – віри у великі ідеї прогресу, емансипації, гуманізму, просвітництва. Визнання культурного поліфонізму, відкритості, діалогічності, інтеграції культур, звільнення від догматизму

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Антисери Д., Реале Дж. Западная философия от истоков до наших дней : в 4 т. / Джованни Реале, Дарио Антисери ; пер. с итал. – СПб. : Петрополис, 1997. – Т. 2 : Средневековье. – 1997. – 368 с.
- Антисери Д., Реале Дж. Западная философия от истоков до наших дней : в 4 т. / Джованни Реале, Дарио Антисери ; пер. с итал. – СПб. : Петрополис, 1994. – Т. 1 : Античность. – 1994. – 336 с.
- Антисери Д., Реале Дж. Западная философия от истоков до наших дней : в 4 т. / Джованни Реале, Дарио Антисери ; пер. с итал. – СПб. : Петрополис, 1997. – Т. 3 : Новое время (от Леонардо до Канта) – 1997. – 880 с.
- Антисери Д., Реале Дж. Западная философия от истоков до наших дней : в 4 т. / Джованни Реале, Дарио Антисери ; пер. с итал. – СПб. : Петрополис, 1997. – Т. 4 : От романтизма до наших дней. – 1997. – 880 с.
- Антология мировой философии : в 4 т. / под ред. В. В. Соколова. – М. : Мысль, 1969–1972. – Т. 1., Ч. 2. Философия древности и средневековья. – 1969. – 576 с.
- Антология мировой философии : в 4 т. / под ред. В. В. Соколова. – М. : Мысль, 1969–1972. – Т. 2. Европейская философия от эпохи Возрождения по эпоху Просвещения. – 1970. – 776 с.
- Богословие в культуре Средневековья : сб. ст. – Киев : «Путь к истине», 1992. – 383 с.
- Вандышев В. Н. Философия. Экскурс в историю учений и понятий : конспект лекций. – Сумы ; «Мрія 1» ЛТД, 1996. – 316 с.
- Гайденко П. П. Прорыв к трансцендентному / П. П. Гайденко. – М. : Республика, 1997. – 495 с.
- Горфункель А. Ф. Философия эпохи Возрождения / А. Ф. Горфункель. – М. : Высш. школа, 1980. – 368 с.
- История философии : учеб. для вузов ; под ред. А. С. Колесникова. – СПб. : Питер, 2010. – 656 с.
- История философии : учебник для вузов ; отв. ред. В. П. Кохановский. – Р н/Д : Феникс, 2003. – 576 с.
- Новейший философский словарь ; сост. А. А. Грицанов. – Минск : Книжный Дом, 2000. – 1280 с.
- Постмодернизм: энциклопедия / сост. А. А. Грицанов, М. А. Можейко. – Минск : Интерпрессервис; Книжный дом, 2001. – 1040 с.
- Проблема человека в западной философии / сост. П. С. Гуревич. – М. : «Прогресс», 1988. – 552 с.
- Соколов В.В. Философия XV–XVII веков / В.В. Соколов. – М. : Высш. школа, 1980. – 448 с.
- Сумерки богов : (Ницше Ф., Фрейд З., Фромм Э.). – М. : Политиздат, 1990. – 398 с.
- Философия XX века / под ред. А. Ф.Зотова. – М. : Проспект, 1997. – 288 с.
- Хрестоматия по философии ; сост. : П. В. Алексеев, А. В. Панин. – М. : Проспект, 1997. – 576 с.
- Чанышев А. Ф. Курс лекций по древней и средневековой философии / А. Ф. Чанышев. – М. : Высш. школа, 1991. – 512 с.

ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ

Характерні ознаки первісного способу мислення. Форми соціальної організації первісного суспільства. Походження мистецтва та його роль в первісному суспільстві. Характерні риси культури неоліту.

Основні етапи розвитку культури давньої Месопотамії. Наукова думка народів Месопотамії. Художня культура давньої Месопотамії. Світоглядні концепції давніх єгиптян. Художня культура Єгипту доби Давнього царства. Особливості розвитку культури Єгипту доби Нового царства.

Місце Античності в історії світової культури. Антропоцентризм, космологічність та агональність давньогрецького світогляду. Античний поліс як соціально-культурне явище. Давньогрецьке мистецтво класичного періоду. Роль театру в давньогрецькому суспільстві класичної доби. Характерні риси давньогрецької культури елліністичної доби.

Культура етрусків. Проблема самобутності римської культури. Особливості та досягнення культури давніх римлян. Римська культура наприкінці Республіки та на початку Імперії. Криза римської цивілізації: причини та прояви.

Роль греко-римських традицій у розвитку культури Візантії. Візантійська культура доби Македонської та Комніновської династій. Культура Візантії доби Палеологівського Відродження.

Середньовічна арабська освіта та наукова думка. Арабо-мусульманська культура Іспанії.

Середньовічна християнська модель світу. Освіта та наука середньовічної Європи. Розвиток культури європейського міста у XI - XIII ст. Народна культура європейського Середньовіччя.

Антична спадщина у контексті італійського Відродження. Формування ренесансного ідеалу людини. Реформаційний рух та його вплив на європейську культуру XVI-XVII ст. Ренесансні явища у культурі Франції, Англії, Німеччини, Нідерландів.

Формування світоглядних засад культури Нового часу : раціоналізм та наукова революція XVII ст. Бароко як світоглядна система і мистецький стиль. Класицизм як ідейно-художня система і провідний напрям мистецтва Європи XVIII ст. Культура Франції доби Просвітництва.

Європейська культура доби Романтизму.

Формування індустріальної цивілізації в Європі і США в XIX - XX ст.: вплив на культуру.

Культура модернізму. Художні напрями у культурі кінця XIX ст.. Імпресіонізм. Постімпресіонізм. Символізм. Модерн. Еволюція модернізму в художній культурі XX ст.. Експресіонізм. Кубізм. Футуризм. Абстракціонізм. Дадаїзм. Сюрреалізм.

Література XX ст. : пошуки нових форм.

Масова культура XX ст.: особливості розвитку.

Характерні риси постмодерністської культури. Постмодернізм у мистецтві. Візуалізація і віртуалізація мистецтва.

Інформаційні технології як чинник розвитку сучасної культури.

Глобалізація культури і проблема збереження культурного різноманіття.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алпатов М.В. Всеобщая история искусств. В 3 т. –М., 1948–1955.
2. Баткин Л.М. Итальянское Возрождение: Проблемы и люди. –М.: РГГУ, 1995. –446 с.
3. Бернал Дж. Наука в истории общества. –М., 1956. –736 с.
4. Борзова Е. П. История мировой культуры. – Санкт-Петербург, 2002.
5. Брунов Н. Очерки по истории архитектуры. –М., 2003. –Т.1–2.
6. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури. –К.: Кондор, 2004. –732 с.
7. Гачев Г.Д. Национальные образы мира: Курс лекций. –М., 1998. –429 с.
8. Гийу А. Византийская цивилизация. – Екатеринбург: У-Фактория, 2007. – 545 с.
9. Грималь П. Цивилизация Древнего Рима. – Екатеринбург: У-Фактория, 2008. – 512 с.
10. Гриненко Г. В. Хрестоматия по истории культуры. – Москва, 1998.
11. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. –М., 1984. –350 с.
12. Ильин И. Постмодернизм : от истоков до конца столетия. –М., 1998. –255 стр.
13. История всемирной литературы. В 9 т. –М., 1983–1994. –Т.1–8.
14. История мировой культуры: Наследие Запада: Античность. Средневековье. Возрождение: Курс лекций / Под ред. С.Д. Серебряного. –М., 1998. –429 с.
15. История человечества: Т. 1–8 / Перевод. ЮНЕСКО. –М.: Изд. дом Магистр–Пресс, 2003.

16. Кинелев В.Г., Миронов В.Б. Образование, воспитание, культура в истории цивилизаций. –М.: Владос, 1998. –519 с.
17. Кнабе Г.С. Материалы к лекциям по общей теории культуры и культуре античного Рима. –М.: Индрик, 1993. –527 с.
18. Культура древнего Египта / Отв. ред. И.С.Кацнельсон. –М., 1976. – 444 с.
19. Косарева Л.М. Рождение науки нового времени из духа культуры. –М.: Ин-т психологии РАН, 1997. –358 с.
20. Культура Византии. В 3 т. –М.: Наука, 1984–1991.
21. Культура древнего Рима. В 2 т. –М., 1985.
22. Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового Запада. –М., 1992. –376 с.
23. Ліндсей Дж. Коротка історія культури. В 2 т. –К.,1995.
24. Оппенгейм А.Л. Древняя Месопотамия: Портрет погибшей цивилизации. –М., 1990. –319 с.
25. Очерки истории арабской культуры V–XV вв. –М., 1982. –422 с.
26. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства. –К., 1996; 2000. –360 с.
27. Петрухинцев Н.Н. XX лекций по истории мировой культуры: Учеб. пособ. –М.: Владос, 2001. –400 с.
28. Пікашова Т.Д., Шашкова Л.О. Основи історії науки і техніки. –К., 1997. –399 с.
29. Раков В.М. «Европейское чудо» (Рождение новой Европы в XVI–XVIII вв.): Уч. пос. –Пермь, 1999. –254 с.
30. Религиозные традиции народов мира. В 2 т. –М., 1996.
31. Сурдель Д., Сурдель Ф. Цивилизация классического ислама. – Екатеринбург: У-Фактория, 2006. –544 с.
32. Теорія та історія світової та вітчизняної культури. – Київ, 1993.

ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Українська культура як самобутній соціокультурний феномен. Характерні риси української національної культури.

Періодизація історії української культури. Витоки формування української культури. Передслов'янська доба у розвитку культури на території України. Міфологічна спадщина та її роль у розвитку давньоруської й української культури. Скіфо-сарматська культура на території України.

Християнізація Русі як культурний процес та його наслідки. Літописання доби Київської Русі. Архітектура доби Київської Русі. Образотворче мистецтво доби Київської Русі. Культура Галицько-Волинської Русі (XII – XIV ст.).

Формування української народності та її культури у XIV - XV ст. Ренесансно-реформаційні ідеї у розвитку культури України кінця XVI – першої половини XVII ст. Братський рух та його роль у розвитку української культури.

Розвиток освіти в Україні наприкінці XVI – XVIII ст. Острозький культурно-освітній осередок. Києво-Могилянська академія як колыска національної науки. Культурологічна діяльність Ф. Прокоповича і Г. Сковороди.

Розвиток друкарства в Україні у XVI ст. Полемічна література в Україні: генезис та ідейне спрямування. Гуманістичні тенденції у розвитку літератури в Україні у XV –XVI ст.

Козацтво як нова суспільна верства і культурний образ. Вплив козацтва на українську культуру.

Національно-визвольна боротьба XVII ст. як культурно-суспільне самоствердження українського народу. Літописання доби козащини.

Бароко як системотворчий чинник української культури XVII – XVIII ст. Нові тенденції в українському живописі XVII – XVIII ст. Вітчизняна музична культура XVIII ст. Вертеп і вертепна драма в українській культурі. Усна народна творчість другої половини XVII ст.

Національно-культурне відродження в Україні наприкінці XVIII –XIX ст. Формування університетських центрів. Харківський університет та його роль у розвитку української культури. Харківський колегіум та його роль у розвитку української культури. Культурно-просвітницька діяльність «Руської Трійці». Кирило-Мефодіївське товариство та його роль у розвитку української культури. Т.Шевченко як виразник української національної ідеї.

Українська художня культура XIX ст. Класицизм, романтизм та реалізм в українській культурі XIX ст. Становлення та розвиток української літератури. Українська театральна культура XIX ст. Українська музична культура XIX ст.

Модерністські тенденції в українській культурі кінця XIX- початку XX ст.. Модернізм в українському образотворчому мистецтві та архітектурі. Модернізм української літератури початку XX ст.

Культурна політика Гетьманської держави (1918 .).

Український авангард та його місце у світовому художньо-мистецькому просторі. Основні авангардистські напрями в українській художній культурі та їх представники : Д. Бурлюк, О. Кручених, О. Архипенко, К. Малевич, О. Богомазов, М. Бойчук та ін..

Політика українізації 1920-х років, її наслідки. Український театр 20 – 30-х років XX ст. Лесь Курбас. «Розстріляне Відродження».

Українська культура в умовах радянського тоталітарного режиму: специфіка соціокультурного процесу, метод соцреалізму. «Відлига» в українській культурі 60-х років XX ст.

Здобутки українського кінематографу XX ст. : О. Довженко, С. Параджанов.

Національно-культурний рух середини 1980-х – початку 1990-х.

Соціокультурні процеси в незалежній Україні. Сучасні глобалізаційні процеси та їх прояви у вітчизняній культурі. Постмодерністські тенденції в українській художній культурі. Перспективи збереження і розвитку української культури та ідентичності. Культурна політика України.

Культура української діаспори.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Власто А.П. Запровадження християнства у слов'ян: Вступ до середньовічної історії слов'янства. – К., 2004
2. Грицай М.С., Микитась К.Л., Шолом Ф.Я. Давня українська література. – К., 1989
3. Жаборюк А. Мистецтво живопису і графіки на Україні в першій половині і середині XIX ст. – К., 1988
4. Жаборюк А. Український живопис останньої третини XIX – початку XX ст. – К., 1990
5. Жолтовський П.М. Художнє життя на Україні в XVI – XVIII ст. – К., 1983
6. Ісаєвич Я.Д. Братства та їх роль у розвитку української культури XVI - XVIII ст. – К., 1996
7. Ісаєвич Я.Д. Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні. – К.,1983
8. Ісиченко І. Історія Христової церкви в Україні. – Харків, 2004
9. Історія українського мистецтва: У 6 т. – К., 1968, т.3
10. Історія української музики. В 6 т. – Т.2, 3. – К., 1990
11. Касьянов Г.В. Українська інтелігенція 1920-х – 30-х років: соціальний портрет та історична доля. – К., Едмонтон, 1992.
12. Касьянов Г.В. Українська інтелігенція на рубежі XIX – XX ст.: соціально-політичний портрет. – К., 1993.

13. Касьянов Г.В., Даниленко В.М. Сталінізм і українська інтелігенція (20-30-і роки). – К., 1991.
14. Кирило-Мефодіївське товариство. У 3 т.- К., 1990
15. Костомаров М.І. Закон Божий (Книга буття українського народу). – К., 1991.
16. Кравченко В.В. Нариси з української історіографії епохи національного відродження (друга половина XVIII – середина XIX ст.) – Харків, 1996.
17. Кравченко О.В. Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації. – Х.: ХДАК, 2011. – 288 с.
18. Макаруч С.А. Писемні джерела з історії України. – Львів, 1999.
19. Микитась В. Давньоукраїнські студенти і професори. – К., 1996.
20. Митці України: Енциклопедичний довідник. – К., 1992.
21. Мицько І.З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576 – 1636). – К., 1990.
22. Нариси історії українського шкільництва (1905 – 1933). - К., 1996
23. Нічик В.М., Литвинов В.Д., Стратій Я.М. Гуманістичні і реформаційні ідеї на Україні (XVI – XX ст.) – К., 1990.
24. Овсійчук В. Українське мистецтво другої половини XVI – першої половини XVIII ст. : Гуманістичні та визвольні ідеї. – К., 1985.
25. Попович М.В. Нарис історії культури України. – К., 1998.
26. Реєнт О.П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.). – К., 2003.
27. Репресоване “Відродження”: (Українська культура у 20-ті роки). – К., 1993.
28. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні (X – поч. XX ст.) –К., 1991
29. Толочко П.П. Від Русі до України. -К., 1998.
30. Українська культура: історія і сучасність. – Львів, 1994
31. Українські гуманісти епохи Відродження: Антологія. – Ч. 1,2. – К., 1995.
32. Феномен української культури: методологічні засади осмислення. – К., 1996.
33. Хижняк З.І. Києво-Могилянська академія. – К., 1991.
34. Шейко В.М. Історія української культури. – Харків, 2001.
35. Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація. – Х., 2001.
36. Шейко В.М., Александрова М.В. Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації : монографія. К. : Ін-т культурології Академ. мистец. України, 2009. – 311 с.
37. Шейко В.М., Білоцерківський В.Я. Історія української культури. – К., 2009
38. Шейко В.М., Богущкий Ю.П. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина XIX – початок XXI ст.) : монографія. – К.: Генеза, 2005. 592 с.
39. Шейко В.М., Левіна В.Г. Філософія української національної ідеї та Микола Хвильовий: історико-культурологічний аспект : монографія. К. : Ін-т культурології НАМУ, 2010. – 207 с.
40. Шейко В.М., Романенко Г.О. Еволюція художніх і літературних об'єднань України: історико-культурологічний вимір : монографія. К. : Ін-т культурології НАМУ, 2008. – 207 с.
41. Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури. – К., 2006
42. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – К., 2005.